

Regionalny Ośrodek Debaty
Międzynarodowej w Lublinie

NEWSLETTER

W numerze polecamy:

- Antyrządowe protesty na Kubie
- Spotkanie Szefów Dyplomacji V4 podczas węgierskiej prezydencji
- Ćwiczenia wojskowe Zapad-21
- Ewakuacja z Afganistanu

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Lublin

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Sytuacja pandemiczna zmusiła rząd Portugalii do wprowadzenia nowych obostrzeń, aby zmniejszyć prawdopodobieństwo transmisji wariantu Delta koronawirusa. Są to między innymi obowiązek posiadania paszportu covidowego w restauracjach umiejscowionych w regionach, które szczególnie ucierpiały przez pandemię Covid-19. Rzecznik rządu Portugalii, Mariana Vieira da Silva poinformowała o konieczności posiadania dokumentów zaświadczających o ukończeniu szczepień, negatywnym wyniku testu, albo przebyciu Covid-19, aby wejść do restauracji. Placówki umiejscowione w regionach skrajnie dotkniętych przez koronawirusa będą zamykane po godzinie 22.30. Podobna sytuacja w kwestii dokumentów będzie czekała hotele.

W środę, 21 lipca jak podały portugalskie media wykryto największą dobową liczbę zachorowań. Liczba ta przekroczyła 4,3 tysiąca zakażeń, natomiast odnotowana liczba zgonów była równa 13. W tym samym czasie doszło także do awarii internetowego systemu umożliwiającego rejestrację na szczepienia. Blokada wystąpiła w 11 z 18 dystryktów kraju.

W następnych dniach świat obiegła informacja o przedostaniu się 7 tys. pasażerów linii lotniczych, którzy złamali przepisy sanitarne. Lizboński dziennik „Publico”, podał z kolei, iż liczba ich jest o wiele większa. Zwróconych do swoich państw zostało ponad 33 tys. osób, co spowodowało uniknięcie wszczęcia procesów sądowych. Należy odnotować, że około 7156 osób nie tylko nie przedstawiło dokumentów potwierdzających szczepienie, ale także opuściły one port lotniczy, co umożliwiło im poruszanie się po terytorium państwa. W podobnych przypadkach doszło w Portugalii do wszczęcia 539 procesów sądowych od początku pandemii. W ich wyniku linie lotnicze zazwyczaj były karane mandatami w wysokości od 500 do 2000 euro za każdą osobę, która bez kontroli Covid-19 dotarła do Portugalii. Należy zatem pamiętać, że wjazd do Portugalii, jak i wielu innych państw jest możliwy tylko w momencie kiedy zatwierdzone zostaną aktualne dokumenty.

Pod koniec lipca portugalskie służby medyczne rozpoczęły szczepienia wśród dzieci w wieku od 12 do 17 roku życia. Pierwsze z nich ruszyły na Maderze. Jak poinformował odpowiedzialny za maderską służbę zdrowia Pedro Ramos: „Od dziś szczepimy osoby w wieku od 12 do 17 roku życia preparatami koncernów Pfizer i Johnson & Johnson. Przestrzegamy wszystkich wytycznych Europejskich Agencji Leków”. W innych regionach Portugalii szczepienie obywateli powyżej 12 roku życia ma rozpocząć się w sierpniu. Aby dziecko odbyło szczepienie, zgodę wyrazić muszą rodzice.

Od niedzieli natomiast doszło do całkowitej zmiany w kwestii walki z wirusem. Bez względu na liczbę zakażeń dla całego kraju zostaną wprowadzone jednolite przepisy sanitarne. Premier Antonio Costa poinformował także o dalszym procesie luzowania obostrzeń przeciw pandemicznym. Będzie to między innymi zwolnienie zakazu przemieszczania się pomiędzy powiatami. W dalszej fazie nie będzie obowiązku zakrywania ust i nosa na świeżym powietrzu, powiększony zostanie limit osób mogących korzystać z pojazdów transportu publicznego.

Źródło:

1. <https://samorząd.infor.pl/wiadomosci/5289943,Portugalia-kolejne-obostrzenia-w-zwiazku-z-COVID19.html>
2. https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-koronawirus-z-chin/europa/news-koronawirus-w-portugalii-najwieksza-dobowa-liczba-infekcji-o,nid,5372275#crp_state=1
3. <https://podroze.onet.pl/aktualnosci/portugalia-7-tys-pasazerow-dostalo-sie-do-kraju-lamiac-przepisy-sanitarne/fv38q50>
4. <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/portugalia-ruszyly-szczepienia-przeciw-covid-19-dla-dzieci-w-wieku-12-17-lat,484921.html>
5. <https://podroze.onet.pl/aktualnosci/portugalia-rzad-oglosil-dalsze-luzowanie-restrykcji-przeciwepidemicznych/wkwzqlq>

Autor: **Aleksander Wróbel**

ANTYRZĄDOWE PROTESTY NA KUBIE

11 lipca b.r. na ulice kilku miast na Kubie wyszli niezadowoleni z obecnie panującej sytuacji w państwie obywatele. Spontaniczne zgromadzenia szybko zamieniły się w antyrządowe demonstracje, rozszerzając się na kolejne miasta oraz prowincje. Głównym powodem wystąpień są m.in. największy od 30 lat kryzys gospodarczy, rekordowe dzienne liczby zachorowań na koronawirusa, wolne tempo szczepień oraz zaniedbania rządu ws. poszanowania podstawowych praw człowieka.

W reakcji na protesty, prezydent Kuby i szef Partii Komunistycznej Miguel Diaz-Canel, wystąpił w orędziu do narodu. Winę za wywołanie zamieszek zrzucił on na działania prowokacyjne ze strony Stanów Zjednoczonych. Jednocześnie, wezwał zwolenników rządu oraz działaczy komunistycznych do konfrontacji z „prowokacjami” oraz formowania kontrmanifestacji. Diaz-Canel zapowiedział również brak tolerowania kolejnych, potencjalnych antyrządowych demonstracji. Pomimo tego, protesty przybierały na sile, a na ulice wielu kubańskich miast wysłane zostały siły bezpieczeństwa oraz funkcjonariusze w przebraniach cywilnych. Na ulice stolicy Kuby – Hawany – wyszło wojsko oraz policja. Manifestanci zostali potraktowani gazem pieprzowym, zaś wielu z nich zostało pobitych przez funkcjonariuszy. Na skutek przemocowej reakcji służb na pokojowe manifestacje, dzień później w Hawanie nie doszło do kolejnych protestów.

Wydarzenia na Kubie odbiły się szerokim echem na zachodniej półkuli. Prezydent USA Joe Biden oznajmił w oświadczeniu, iż stoi po stronie Kubańczyków, którzy domagają się fundamentalnych, uniwersalnych praw, włącznie z prawem do pokojowych protestów. Napisał: „USA wzywają kubański reżim, aby wsłuchał się w głos swego narodu i, w tym krytycznym momencie, spełniał raczej jego potrzeby, niż sam się bogacił”.

Zdaniem niezależnych kubańskich mediów, protesty z 11 lipca mogą stać się zarzewiem przemian na wyspie. Działania prezydenta Kuby nie służą polepszeniu lub łagodzeniu sytuacji w państwie, z której niezadowolone jest społeczeństwo, lecz raczej popychają obywateli ku dalszym akcjom protestacyjnym.

Źródło:

1. <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/kuba-w-kilku-miastach-wybuchly-antyrzadowe-protesty/xzsrnjz>
2. <https://forsal.pl/swiat/aktualnosci/artykuly/8208056,antyrzadowe-protesty-na-kubie-biden-usa- stoja-po-stronie-kubanczykow.html>
3. <https://www.rp.pl/Koronawirus-SARS-CoV-2/210719948-Antyrzadowe-protesty-na-Kubie-Prezydent-obwinia-USA.html>

Autor: **Michał Krzaczek**

SPOTKANIE SZEFÓW DYPLMACJI V4 PODCZAS WĘGIERSKIEJ PREZYDENCJI

W ramach węgierskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej 19 lipca 2021 r. w Komárom spotkali się szefowie dyplomacji państw Grupy Wyszehradzkiej (V4). Pierwsze spotkanie na szczeblu ministerialnym od zakończenia polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej pozwoliło ministrom na omówienie szeregu istotnych tematów z agendy unijnej, w których to cztery państwa mają bardzo zbliżone stanowiska.

Ministrowie rozmawiali o post-pandemicznej odbudowie gospodarek państw V4. Minister zaznaczył, że dla zapewnienia optymalnych warunków wzrostu gospodarczego w UE, niezbędne jest dalsze wzmocnienie Wspólnego Rynku, a w szczególności jego wymiaru cyfrowego i usługowego. Minister Rau podkreślił, iż należy zapewnić jednakowe warunki dla wszystkich państw członkowskich i dobrą podstawę dla rozwoju europejskiego przemysłu”.

Szefowie dyplomacji państw V4 odnieśli się ponadto do kwestii migracyjnych i azylowych. Omówili sytuację na zewnętrznych granicach UE, ze szczególnym uwzględnieniem szlaków przechodzących przez Bałkany Zachodnie i wschodnie granice UE. Reforma systemu azylowego musi opierać się na konsensusie wszystkich państw UE, a także odpowiedniej równowadze pomiędzy odpowiedzialnością i solidarnością. Ministrowie państw Grupy Wyszehradzkiej V4 podtrzymali wspólne stanowisko, że przymusowe relokacje nie stanowią rozwiązania dla problemu nielegalnej migracji, a solidarność europejska powinna mieć bardziej elastyczną formę. Minister Rau przedstawił również działania, które podejmuje Polska dla wsparcia naszych litewskich przyjaciół w związku z rosnącą presją migracyjną z kierunku Białorusi. Wszyscy ministrowie zgodzili się co do potrzeby praktycznej solidarności z Wilnem w tym kontekście.

W trakcie rozmów poruszono również tematykę Konferencji w sprawie przyszłości Europy. Minister Rau wskazał, że konferencja powinna mieć inkluzywny charakter i brać pod uwagę opinie wszystkich obywateli UE. Głos Europy Środkowej powinien silnie wybrzmieć w tej debacie. Minister Rau podkreślił, iż państwa V4 powinny koncentrować się na kwestiach, które mają największe znaczenie z perspektywy obywateli i mający realny wpływ na ich życie.

Tematem ministerialnych rozmów była także sytuacja w ramach polityki rozszerzenia UE i relacje z państwami Bałkanów Zachodnich. Minister Rau podkreślił, że priorytetem dla Polski i pozostałych państw V4 jest doprowadzenie do jak najszybszego otwarcia negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną, a także przyspieszenie tempa negocjacji z Serbią i Czarnogórą. Minister Rau zaznaczył, iż państwa V4 będą nadal aktywnie wspierały europejskie aspiracje państw Bałkanów Zachodnich oraz starania słoweńskiego przewodnictwa w Radzie UE w tym zakresie.

Źródło:

1. <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/minister-rau-na-pierwszym-spotkaniu-szefow-dyplomacji-v4-podczas-wegierskiej-prezydencji>
2. <https://www.pap.pl/node/912645>
3. <https://www.polskieradio.pl/399/7975/Artykul/2775436,Zbigniew-Rau-zastanawialismy-sie-w-V4-nad-zwiekszeniem-roli-parlamentow-narodowych-w-UE>
4. <https://kurier.plus/node/2721>
5. <https://www.radiomaryja.pl/informacje/wegry-spotkanie-szefow-msz-w-ramach-grupy-v4/>

Autor: **Kamil Lejwoda**

ROZMOWA TELEFONICZNA MINISTRA ZBIGNIEWA RAUA Z MINISTREM SPRAW ZAGRANICZNYCH I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ REPUBLIKI MOŁDAWII NICOLAE POPESCU

Minister Zbigniew Rau i minister Nicolae Popescu przeprowadzili 11 sierpnia 2021 r. rozmowę telefoniczną. Rozmowa odbyła się na prośbę strony polskiej.

Minister Rau pogratulował swojemu odpowiednikowi objęcia urzędu szefa mołdawskiej dyplomacji w proeuropejskim rządzie premier Natalii Gavriliły. Wyrażono przekonanie, że większościowa koalicja prozachodnia w Kiszyniowie przyczyni się do zacieśnienia relacji wzajemnych i kontaktów na najwyższym szczeblu między obydwojoma krajami. Rozmówcy byli zgodni co do tego, że przed nowym rządem w Kiszyniowie stoi odpowiedzialne zadanie wdrażania Umowy Stowarzyszeniowej Republiki Mołdawii z Unią Europejską, Umowy o Pogłębianiu Strefie Wolnego Handlu i wdrażanie reform.

Polski minister przypomniał, że Warszawa jest niezmiennie gotowa do wsparcia Kiszyniowa w realizacji transformacji ustrojowej i gospodarczej oraz kontynuowania pomocy rozwojowej na rzecz przybliżania Mołdawii do standardów europejskich. Potwierdził też, że trwają ostatnie przygotowania do przeprowadzenia pod koniec sierpnia wizyty prezydenta Dudy w Mołdawii.

Z dużym zadowoleniem spotkała się polska propozycja wzmocnienia kontaktów międzyresortowych w szeregu obszarów, w tym w zakresie walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i zamrożonych konfliktów oraz bezpieczeństwa energetycznego. Szef polskiego MSZ przypomniał, że kwestia dialogu w sferze bezpieczeństwa jest ważna w kontekście przewodnictwa Polski w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Szef polskiej dyplomacji wskazał, że odnowienie instytucjonalnych kontaktów na płaszczyźnie gospodarczej, w tym reaktywacja działalności Polsko-Mołdawskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej będzie sprzyjać uruchomieniu ewentualnych nowych programów pomocowych i praktycznej współpracy ekonomicznej.

Minister Popescu zaprosił ministra spraw zagranicznych RP do złożenia wizyty w Kiszyniowie. Obaj rozmówcy przychyliłi się do idei przeprowadzenia spotkania na szczeblu ministerialnym na marginesie wydarzeń wielostronnych jeszcze przed pełną wizytą dwustronną.

Źródło:

- <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/rozmowa-telefoniczna-ministra-zbigniewa-raua-z-ministrem-spraw-zagranicznych-i-integracji-europejskiej-republiki-moldawii-nicolae-popescu>
- <https://www.euractiv.pl/section/polityka-zagraniczna-ue/news/moldawia-rzad-rosja-sandu-popescu-reformy-unia-europejska-putin-naddniestrze/>

Autor: **Kamil Lejwoda**

EWAKUACJA Z AFGANISTANU

Genezą przyspieszonej i chaotycznej ewakuacji wojska oraz ludności cywilnej z Afganistanu była szybko umacniająca się władza talibów. Fundamentalisci już na początku sierpnia b.r. kontrolowali ponad połowę terytorium państwa. 15 sierpnia przejęli oni stolicę Afganistanu – Kabul. Wskutek tych działań upadł dotychczasowy rząd popierany przez Stany Zjednoczone. Prezydent Aszraf Ghani zrezygnował ze stanowiska i uciekł do Tadżykistanu.

Już w dniach poprzedzających wkroczenie talibów do Kabulu, setki Afgańczyków uciekło z kraju korzystając z lotów komercyjnych. Po upadku stolicy zapanował chaos. Samoloty wojskowe ewakuujące cywili nie były w stanie startować z lotniska ze względu na zatłoczenie pasów startowych i płyt lotniskowych. 17 sierpnia wznowiono loty wojskowe. Tego dnia ewakuowano w 13 kursach 1,1 tys. Amerykanów. Do akcji włączyły się kolejne państwa sojusznice, pierwszymi z nich były Australia i Kanada. 20 sierpnia lotnisko obstawiało już ponad 5 tys. amerykańskich żołnierzy, którzy czuwali nad poprawnym przebiegiem akcji ewakuacyjnej. Państwa sojusznice w pośpiechu odbierały z Afganistanu swoich obywateli, lokalnych afgańskich współpracowników oraz innych zagrożonych Afgańczyków. Poza samolotami wojskowymi i cywilnymi, wysyłano również śmigłowce jednostek specjalnych.

26 sierpnia ewakuacja uległa zatrzymaniu ze względu na przeprowadzone przez Państwo Islamskie ataki terrorystyczne na lotnisko w Kabulu, w których zginęło co najmniej 90 Afgańczyków, a 143 osoby zostały ranne. Pentagon poinformował o śmierci 13 amerykańskich żołnierzy. Zamachy w Kabulu odbiły się szerokim echem na świecie oburzając opinię publiczną. Prezydent USA Joe Biden zapewnił, że atak nie zostanie zapomniany ani wybaczony oraz zapowiedział odwet. W sprawie ewakuacji, dodał że z Kabulu ewakuowano już ponad 100 tysięcy osób. Po jego wystąpieniu rzeczniczka Białego Domu stwierdziła, że akcja ratownicza będzie trwała dalej, jednakże ewakuacja wszystkich Afgańczyków, którzy chcą wydostać się z Afganistanu, nie będzie możliwa.

Pomimo tragicznych wydarzeń na lotnisku, ewakuacja musiała przyspieszyć ze względu na ultimatum talibów, którzy zagrozili konsekwencjami w przypadku prowadzenia dalszych działań przez Stany Zjednoczone na terytorium Afganistanu po 31 sierpnia. W ocenie Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii termin wyznaczony przez talibów był nierealny do osiągnięcia przy założeniu ewakuacji wszystkich potrzebujących. Czynnikiem determinującym akcję ratowniczą miała być obecność amerykańskich żołnierzy zabezpieczających lotnisko.

28 sierpnia rzecznik Pentagonu poinformował, że siły wojskowe rozpoczęły akcję wycofywania się z Afganistanu, która planowo zakończy się wraz z końcem miesiąca. Równolegle prowadzona ewakuacja cywili dobiegała końca. 30 sierpnia Szef Dowództwa Centralnego USA gen. Kenneth F. McKenzie ogłosił zakończenie wojskowej misji USA oraz akcji ewakuacyjnej w Afganistanie. Podczas konferencji prasowej dowódca oznajmił, że ostatni samolot wystartował z międzynarodowego lotniska im. Hamida Karzaja 30 sierpnia o 15:29 czasu wschodnioamerykańskiego (23:59 czasu afgańskiego). Generał dodał, że siły USA przeprowadziły największą akcję ewakuacyjną w historii. W dniach 14-31 sierpnia z Afganistanu wywieziono ponad 120 tys. osób.

Wtorek 31 sierpnia był pierwszym dniem od października 2001 roku, kiedy na terytorium Afganistanu nie było ani jednego amerykańskiego żołnierza. Wojna w Afganistanie zakończyła się porażką Stanów Zjednoczonych. W wyniku trwającej 20 lat wojny, życie straciło ponad 160 tys. osób po obu stronach konfliktu. Kraj opuściło ponad 2,5 mln uchodźców. Do władzy powrócili talibowie, którzy przejęli kontrolę nad całym państwem.

Źródło:

1. <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C931163%2Cz-kabulu-ewakuowano-dotad-22-tys-cywilow-w-tym-dyplomatow.html>
2. https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-wojna-w-afganistanie/news-ewakuacja-z-kabulu-przyspiesza-cywile-maja-opuscic-miasto-do-nld,5445840#crp_state=1
3. <https://www.dw.com/pl/ewakuacja-z-afganistanu-talibowie-stawiaj%C4%85-ultimatum-strza%C5%82y-na-lotnisku-w-kabulu/a-58959002>
4. <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C931585%2Ctrwaja-ucieczki-z-afganistanu.html>
5. <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C937032%2Cpentagon-rozpozelo-sie-wycofywanie-naszyc-ozolnierzy-z-kabulu.html>
6. <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C938189%2Cusa-oglosily-zakonczenie-wycofywania-sil-z-afganistanu.html>

Autor: **Michał Krzaczek**

PROBLEMY W AFGANISTANIE, A SYTUACJA PORTUGALII

Przejęcie Kabulu przez Talibów wpłynęło negatywnie na wiele państw, m.in. na Portugalię. Zakończenie amerykańskiej misji wojskowej przez Joe Bidena przyniosło za sobą falę uchodźców. Lizbona w ostatnim czasie poinformowała o gotowości do ich przyjęcia. Z kolei wystąpienie prezydenta USA, w którym wyjaśniony został powód wycofania wojsk zostało dosadnie skomentowane przez portugalskich dziennikarzy.

Według gazet takich jak „Diario de Noticias” i „Publico” Joe Biden nie okazywał żalu z powodu konieczności nagłego wyjścia z Afganistanu, a winą obarczył swoich sojuszników. „Taka forma uzasadnienia decyzji o wyjściu sił międzynarodowych z Afganistanu jest żenująca. To kompromitacja” – skomentował Antonio Jose Telo, politolog. Stwierdził on także, iż Kabul, a co za tym idzie, cały Afganistan pozostanie przez długie lata w rękach Talibów – „Skorzystają oni m.in. z nowoczesnej broni, jaką siły amerykańskie pozostawiły na terytorium Afganistanu”. Lizbona zmotywowana scenami z lotniska, które przedstawiały „zdesperowanych ludzi próbujących uciec przed Talibami” uznała, że konieczne jest udzielenie pomocy Afgańczykom.

Podobnie do politologa, sprawę skomentował były biskup połowy Portugalii, Manuel Linda. Według duchownego, były to jednostronne decyzje, „Stany Zjednoczone nie prowadzą dialogu, nie angażują się, a także nie szanują Organizacji Narodów Zjednoczonych”. Według biskupa Amerykanie samodzielnie „podejmują wiążące decyzje” i samodzielnie się „z nich wycofują”. Linda określa prezydenta USA jako samozwańczego „pana świata”, który pokazuje swoją władzę doprowadzając do tragedii innych państw, czego przykładem jest Afganistan.

Z kolei premier Portugalii Antonio Costa potwierdził zamiar pomocy poprzez odebranie z Kabulu ponad stu afgańskich współpracowników Portugalii, którzy przez ostatnie dwadzieścia lat okazywali wsparcie. W tym czasie zginęło dwóch portugalskich żołnierzy.

Społeczeństwo Portugalii z kolei reaguje na sytuację Afganistanu w głośny sposób, poprzez manifestacje. Kilkusetosobowa manifestacja odbyła się w centrum Lizbony. Manifestujący chcieli w ten sposób przekazać poparcie dla afgańskich kobiet, które są krzywdzone pod rządami talibów. Na transparentach widniały hasła takie jak: „Wolność i miłość”, „Ochrońcie afgańskie kobiety!”, czy „Każda kobieta to moja siostra”. Uczestnicy chcieli też w ten sposób zaapelować do wspólnoty międzynarodowej o to, aby wymusiła na talibach, respektowanie prawa człowieka i ochronę kobiet.

Źródło:

1. <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/portugalia-w-lizbonie-manifestacja-poparcia-dla-afganskich-kobiet,490016.html>
2. <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8227537,portugalia-uchodzczy-afganistan-wystapienie-bidena-usa.html>
3. <https://misyjne.pl/portugalia-byly-biskup-polowy-skrytykowal-nagle-wycofanie-wojsk-usa-z-afganistanu/>

Autor: **Aleksander Wróbel**

WIZYTA MINISTRA RAUA NA LITWIE

Trzydziesta rocznica odnowienia stosunków dyplomatycznych między Polską i Litwą która przypadała na 6 września 2021 r. była okazją do złożenia przez szefa polskiej dyplomacji wizyty w Wilnie.

Głównym elementem programu pobytu ministra Raua w stolicy Litwy były rozmowy z ministrem spraw zagranicznych Republiki Litewskiej Gabrieliusem Landsbergisem. Szefowie polskiej i litewskiej dyplomacji omówili najważniejsze zagadnienia z zakresu stosun-

ków dwustronnych, polityki wschodniej i regionalnej, współpracy gospodarczej i naukowej; poruszyli również problem mniejszości narodowej.

Ważnym punktem rozmów były kwestie bezpieczeństwa, w tym sytuacja na granicach z Białorusią. Minister Rau zaznaczył, iż Polska i Litwa muszą działać razem, żeby walczyć z prowadzoną wojną hybrydową. Litwa i Polska nie mogą zgodzić się na nielegalną migrację organizowaną przez państwo białoruskie. Wykorzystywanie migrantów przez reżim Łukaszenki jako broni do destabilizowania sytuacji w sąsiednich krajach jest niedopuszczalne i stanowi naruszenie podstawowych praw człowieka. Szefowie polskiej i litewskiej dyplomacji zgodnie podkreślili, że ochrona zewnętrznych granic to sprawa całej Unii Europejskiej.

Ministrowie podkreślili również zbieżność interesów w NATO, zwłaszcza w kontekście koncepcji Strategicznej, odstraszania i obrony. Wyrazili głębokie zaniepokojenie rozpoczynającymi się 10 września br. ćwiczeniami Zapad-2021, w których wezmą udział żołnierze rosyjscy i białoruscy.

Konieczność realizacji praw polskiej mniejszości narodowej, w tym szczególnie przyjęcie przez Litwę ustawy o mniejszościach narodowych oraz poprawa sytuacji polskiej oświaty na Litwie, także znalazła się w agendzie spotkania. W wielowymiarowych stosunkach Polski i Litwy istnieje wiele obszarów, które Polska i Litwa chcą rozwijać wspólnie. Minister Rau podał do publicznej wiadomości, iż 17 września w Warszawie odbędą się drugie polsko-litewskie Konsultacje Międzyrządowe, które będą okazją do szerokiej dyskusji o bieżących relacjach polsko-litewskich.

W ramach obchodów 30. rocznicy odnowienia stosunków dyplomatycznych ministrowie Rau i Landsbergis przyjęli wspólne oświadczenie podkreślające znaczenie relacji polsko-litewskich. Polska, tak jak parlamentarzyści Solidarności w latach 1989-1993, zawsze stoi po stronie niepodległej Litwy. Minister Rau ma nadzieję, że relacje polsko-litewskie, pozostaną wzorcowe i będą przykładem przezwyciężania także bolesnych epizodów z naszej historii dla innych państw regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Ponadto, ministrowie Rau i Landsbergis otworzyli wystawę „Polska i Litwa - razem w imię wolności”, prezentowaną przed budynkiem Ambasady RP w Wilnie. Ilustruje ona współpracę polskich i litewskich środowisk opozycyjnych i niepodległościowych, przede wszystkim największych ruchów wolnościowych: Solidarności i Sąjūdisu.

Podczas wizyty na Litwie 6 września szef polskiej dyplomacji spotkał się również z Prezydentem Republiki Litewskiej Gitanasem Nausėdą, Przewodniczącą Sejmu Republiki Litewskiej Viktoriją Čmilytė-Nielsen oraz Premier Republiki Litewskiej Ingridą Šimonytė. Rozmowy z prezydentem Nausėdą koncentrowały się na sytuacji bezpieczeństwa w regionie i w najbliższym sąsiedztwie. Rozmówcy zgodzili się, że jubileusz 230-lecia Konstytucji 3 Maja i jego obchody z udziałem prezydentów obu państw stanowiły ważny element budowania dialogu historycznego Warszawy i Wilna.

W rozmowie ministra Raua z przewodniczącą Čmilytė-Nielsen podkreślono wyjątkowy charakter roku jubileuszowego z aktywnym zaangażowaniem parlamentarzystów, w tym planowaną w październiku wizytą przewodniczącej w Warszawie. Minister Rau zaapelował o możliwie sprawne procedowanie w litewskim parlamencie ustaw dotyczących polskiej mniejszości narodowej, a zwłaszcza ustawy o mniejszościach narodowych na Litwie. Rozmowa z premier Šimonytė koncentrowała się wokół wyzwań hybrydowych kreowanych przez reżim Aleksandra Łukaszenki, realizacji praw polskiej mniejszości narodowej na Litwie, dobrych perspektyw współpracy gospodarczej między Polską a Litwą, w tym kluczowych dla regionu projektów infrastrukturalnych. Szefowa litewskiego rządu podziękowała za organizację przez Polskę drugiej edycji Konsultacji Międzyrządowych i potwierdziła swój przyjazd do Warszawy 17 września wraz z członkami litewskiego rządu.

W trakcie wizyty oficjalnej w Wilnie minister Rau złożył również kwiaty na Cmentarzu na Antokolu, gdzie odwiedził kwatery spoczywających tam polskich żołnierzy. Wziął także udział w debacie na Uniwersytecie Wileńskim i gościł w Centrum Nauk Fizycznych i Technologii.

Źródło:

1. <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/minister-zbigniew-rau-zlozyl-oficjalna-wizyte-na-litwie2>
2. <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/minister-zbigniew-rau-uda-sie-z-oficjalna-wizyta-do-wilna>
3. <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8238273,rau-polska-i-litwa-wojna-hybrydowa.html>
4. <https://www.polskieradio24.pl/5/1223/Artykul/2801890,Nasze-kraje-po-raz-kolejny-staly-sie-naturalnymi-sojuznikami-Jest-wspolne-oswiadczenie-Polski-i-Litwy>

Kamil Lejwoda

Odbywające się w dniach 10 – 16 września b.r. ćwiczenia strategiczne Zapad – 21 to cykliczne manewry przeprowadzane przez państwa należące do sojuszu wojskowego Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym (CSTO). W odbywających się w tym roku ćwiczeniach wzięły udział wojska z Rosji, Białorusi, Armenii, Kazachstanu, Tadżykistanu, Indii, Kirgistanu, Mongolii, Serbii i Sri Lanki.

Uroczysta inauguracja Zapad - 21 odbyła się na białoruskim poligonie Obóz–Lesnowski.

Wzięli w niej udział wiceministrowie obrony Rosji oraz Białorusi. Drugi z nich, będący jednocześnie głównodowodzącym manewrów, podkreślił, że pokażą one wysoki stopień gotowości armii obu krajów do wspólnych działań w zakresie obrony suwerenności, integralności terytorialnej i niepodległości. Ponadto, zapewnił, że „manewry nie stanowią żadnego zagrożenia ani dla całej społeczności europejskiej, ani dla krajów sąsiednich”. Miejscem manewrów były poligony białoruskie – Obóz–Lesnowski, Domanowo, Brzeski, Różnana oraz rosyjskie, mieszczące się w tzw. Zachodnim Okręgu Wojskowym tj. Chmielowka, Prawdinski, Chmielowka, Kiryłowski, Strugi Krasnyje, Drogobuż, Mullino, Wolski i Pogonowo.

Ze szczególną ostrożnością obserwowano manewry wojskowe przy granicy polsko-białoruskiej. W tej fazie ćwiczeń udział brało 13 tys. żołnierzy z Białorusi, 2,5 tys. żołnierzy rosyjskich oraz 50 żołnierzy z Kazachstanu. Przez wzgląd na trudną sytuację na granicy związaną z kryzysem migracyjnym, polscy wojskowi obawiali się prowokacji ze strony wschodnich sąsiadów, np. przypadkowego przekroczenia granicy przez jeden z pododdziałów. Taka sytuacja byłaby jednak mało realna ze względu na brak racjonalności dla podejścia zaczepnego. Generał Władysław Bieniek stwierdził, że konwencjonalne uderzenie na NATO jest niemożliwe, zaś Zapad – 21 to ćwiczenia czysto demonstracyjne, pokaz siły.

Uwagę ekspertów przykuła skala tegorocznych ćwiczeń, w których wzięło udział ok. 200 tysięcy żołnierzy, 80 samolotów i śmigłowców, 760 jednostek sprzętu, w tym 290 czołgów i 15 okrętów. Zapad - 21, wzorem manewrów z poprzednich lat testuje scenariusze defensywne związane z „rosnącą aktywnością nielegalnych uzbrojonych grup, separatystycznych i międzynarodowych organizacji terrorystycznych ze wsparciem z zewnątrz”. Nie ulega jednak wątpliwości, iż państwa należące do CSTO sprawdzają podczas ćwiczeń również warianty ofensywne.

Źródło:

1. <https://tvn24.pl/swiat/bialorus-manewry-zapad-2021-inauguracja-na-bialoruskim-poligonie-5407267>
2. https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-stan-wyjatkowy/news-zapad-2021-skala-zasieg-fakty-komentarze-ekspertow,nld,5472075#crp_state=1
3. <https://www.dw.com/pl/zapad-2021-moskwa-i-mi%C5%84sk-rozpoczynaj%C4%85-wsp%C3%B3lne-manewry/a-59137040>

Autor: **Michał Krzaczek**

Od ponad roku świat zмага się z pandemią wirusa SARS-CoV-2. W ciągu tego czasu wiele koncernów farmaceutycznych opracowało specjalistyczne szczepionki przeciw COVID-19. Nie sposób jednak zaprzeczyć, że liczba zakażeń dobowych ciągle ulega zmianie. Statystyki zakażeń z całego świata przedstawiają się w różny sposób, tendencja jest rosnąca głównie wiosną i jesienią, kiedy wirusy mają najlepszą możliwość do rozprzestrzeniania się. Okresy zwiększonej liczby zakażeń nazywane są falami. Aktualnie jesteśmy przed czwartą falą. Jaką taktykę przyjmują państwa na świecie, aby zmniejszyć ryzyko i straty? Przykład Portugalii jest jednym z wielu stanowisk w tej kwestii.

Na początku września zniesiono obowiązek noszenia maseczek na świeżym powietrzu. Decyzja ta została podjęta w oparciu o wysoki odsetek zaszczepionych oraz słabnięcie pandemii w tym państwie. Obowiązek ten jednak nie został zniesiony w niezadaszonych miejscach, z których korzystać może wiele osób, przykładowo są to dziedzińce szkolne czy akademickie.

W zeszłym tygodniu Portugalia stała się liderem szczepień w Europie. Ponad 80 procent obywateli tego kraju jest zaszczepionych. Według mieszkańców jest to zasługa kampanii szczepionkowej i zaostreń wobec niezaszczepionych. Portugalczycy uważają, iż szczepienia pozwolą zapobiec kolejnym lockdownom i powrócić do normalnego życia. Mimo takiego osiągnięcia w walce z pandemią, obywatele Portugalii wciąż ściśle przestrzegają zasad zalecanych przez ministerstwo zdrowia, takich jak używanie maseczek w zamkniętych przestrzeniach.

Od października rząd znosi certyfikaty COVID-19, więc klienci w restauracjach nie będą zobligowani do okazywania dokumentów, iż są zdrowi. W pewnym stopniu zostanie także zniesiony obowiązek noszenia masek w przestrzeniach zamkniętych. Co więcej, ograniczenie liczby gości w placówkach gastronomicznych również zostanie zniesione. W kwestii masek, prezes rządu, Antonio Costa sprecyzował, że noszenie ich pozostanie obowiązkiem w środkach transportu publicznego, w domach dla seniorów, szpitalach, centrach handlowych, a także w czasie trwania dużych imprez. „Maska ochronna będzie wciąż wymagana wszędzie tam, gdzie nie występuje 2-metrowy odstęp pomiędzy osobami” – oznajmił Antonio Costa.

Z kolei premier Portugalii ogłosił rozwiązanie grupy zadaniowej zajmującej się ogólnokrajowym programem szczepień. Było to spowodowane przyjęciem minimum jednej dawki szczepionki przez około 86 procent obywateli. Podziękował on również admirałowi Henrique Gouveia e Melo, a także życzył mu „bardziej spokojnych zadań w przyszłości”. Innym powodem takiej decyzji była najniższa od maja liczba zgonów i zakażeń. Prezes rządu ogłosił również gotowość krajowych służb medycznych do podania trzeciej dawki szczepionki przeciwko COVID-19. Proces ten ruszy w momencie wydania decyzji przez Europejską Agencję Leków.

Źródło:

1. <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/portugalia-w-lizbonie-manifestacja-poparcia-dla-afganskich-kobiet,490016.html>
2. <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8227537,portugalia-uchodzcy-afganistan-wystapienie-bidena-usa.html>
3. <https://misyjne.pl/portugalia-byly-biskup-polowy-skrytykowal-nagle-wycofanie-wojsk-usa-z-afganistanu/>

Autor: **Aleksander Wróbel**

DZIAŁALNOŚĆ NASZEGO OŚRODKA

PRZYSZŁOŚĆ INICJATYWY TRÓJMORZA [PODCAST]

27 lipca odbyła się premiera czwartego odcinka podcastu realizowanego przez RODM Lublin. Tematem przewodnim rozmowy była przyszłość Inicjatywy Trójmorza, o której rozmawialiśmy z dr. Łukaszem Lewkowiczem - Starszym analitykiem w Zespole Wyszehradzkim Instytutu Europy Środkowej, a także pracownikiem naukowym w Katedrze Myśli Politycznej Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Przeprowadzona rozmowa była pokłosiem odbywającego się w dniach 29-30 czerwca, II Forum Regionów Trójmorza w Lublinie, w którym czynny udział wzięli nasi rozmówcy.

Jak zauważyli nasi eksperci, Inicjatywa Trójmorza to opowieść o tym co łączy państwa środkowoeuropejskie. To wizja mówiąca o tym, co można osiągnąć działając wspólnie na rzecz ogólnego dobrobytu społeczeństw i rozwoju gospodarczego państw. Jest to format niezwykle perspektywiczny, który pomimo wielu rozbieżności zdefiniowanych już na samym

początku jego zawiązywania, zawsze starał się uwypuklać te obszary, które mogą jednoczyć państwa w procesie wspólnotowej modernizacji i reorganizacji największych deficytów infrastrukturalnych w regionie zauważalnych przez wszystkich jego uczestników.

Link do rozmowy: <https://fb.watch/8s1yzqK2lu/>

WPŁYW PRAWA RZYMSKIEGO NA WSPÓŁCZESNE PRAWO MIĘDZYNARODOWE [PODCAST].

Zapraszamy Państwa do zapoznania się z piątym podcastem Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie, w trakcie którego rozmawialiśmy o wpływie prawa rzymskiego na współczesne prawo międzynarodowe. Naszym gościem był dr hab. Maciej Jońca, prof. US. Nasz ekspert w sposób przystępny, a zarazem atrakcyjny wyjaśnił w jaki sposób prawo rzymskie wpłynęło i nadal oddziałuje na współczesną, europejską kulturę prawną. Rozmowę przeprowadził Michał Dworski - Koordynator RODM Lublin.

Link do rozmowy: <https://fb.watch/8s1BLD4QIs/>

DIALOG BELGRAD – PRISZTINA Z PERSPEKTYWY WŁADZ SERBII

Premiera najnowszej rozmowy w ramach cyklu „Między morzami. Rozmowy środkowoeuropejskie” odbyła się 13 sierpnia, gościem rozmowy był dr hab. Konrad Pawłowski – kierownik Zespołu Bałkańskiego IEŚ oraz pracownik naukowo-dydaktyczny UMCS. Spotkanie poprowadził Bartosz Czajka z Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie.

Link do rozmowy: <https://fb.watch/8s1EPSF7ER/>

IV EDYCJA PROGRAMU „AKTYWNI DLA POLSKI”

We wtorek, 14 września odbyła się inauguracja IV edycji programu „Aktywni dla Polski”, który skierowany jest do młodych działaczy pozarządowych z Białorusi, Ukrainy, Litwy, Łotwy oraz Lubelszczyzny. Program został zorganizowany we współpracy z Instytutem Andersa. Uczestnicy na przestrzeni 10 dni mieli okazję poznać lepiej Lublin i Lubelszczyznę, wymienić się zdobytym doświadczeniem, a także osiąść cenne umiejętności z zakresu zarządzania organizacją pozarządową. Wierzymy, że zdobyte podczas programu umiejętności posłużą naszym uczestnikom w działalności w swoich „małych ojczyznach”.

WSPÓŁPRACA MŁODZIEŻY W OBSZARZE TRÓJMORZA

Konferencja dotycząca współpracy młodzieży w obszarze Trójmorza odbyła się 21 września w formule online. Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z Instytutem Nowej Europy, w związku z trwającymi konsultacjami społecznymi w ramach konferencji w sprawie przyszłości Europy. Podczas wydarzenia wystąpili: dr Łukasz Lewkowicz – Starszy analityk w Zespole Wyszehradzkim Instytutu Europy Środkowej, adiunkt w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji UMCS; dr Filip Furman – doktor nauk o zdrowiu, socjolog, absolwent Uniwersytetu Warszawskiego oraz pekińskiego Beijing Language and Culture University; mgr Michał Dworski – Historyk, prawnik. Koordynator Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie, Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego do Spraw Dialogu Międzynarodowego oraz doktorant w Instytucie Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz mgr Marcin Chruściel – stały

współpracownik "Nowej Konfederacji", absolwent studiów doktoranckich nauk o polityce na Uniwersytecie Wrocławskim, badacz integracji europejskiej. Członek zarządu Fundacji Projekt PL.

NAPIĘTA SYTUACJA W CZARNOGÓRZE

Szósty podcast Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie został opublikowany 27 września na naszych mediach społecznościowych. Podczas rozmowy z dr. hab. Konradem Pawłowskim przyjrzelśmy się uważnie napiętej sytuacji politycznej w Czarnogórze, przez którą w ostatnich tygodniach przetoczyły się protesty przeciwko intronizacji nowego metropolity Czarnogóry i Przymorza.

Link do rozmowy: <https://fb.watch/8soesRHb6o/>

REDAKCJA: **MATEUSZ KARCZMARZ**

ZNAJDŹ NAS:

fb.com/lublin.regionalny.osrodek.debaty.miedzynarodowej

twitter.com/rodm_lublin

rodm-lublin.pl